

کتاب طبر

اون بش کونده بر نشر اولور دینی . علی مجموعه اسلامیہ در

صاحب و مدیر مشرلی

ابو العلا زین العابدین

تاریخ تأسیسی

۱۳۳۰

عدد : ۸ ۱۶ رمضان سنه ۱۳۳۰ پنجشنبه ۱۶ اغستوس ۱۳۲۸ برنجی جلد

بخاری

التجريد الصريح
لأحاديث الجامع الصحيح
ترجمه سی

۴۰ — مہریت شریف

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَيْهَا وَعِنْدَهَا
أَمْرَأَةٌ . فَقَالَ [۱] مَنْ هَذِهِ . قَالَتْ فُلَانَةٌ بَذَكَرُ [۲] مِنْ صَلَاتِهَا . قَالَ مَهْ عَلَيْكُمْ
بِمَا [۳] تُطِيقُونَ فَوَاللَّهِ لَا يَمْلِكُ اللَّهُ حَتَّى تَمْلُكُوا وَكَانَ أَحَبَّ [۴] الدِّينِ إِلَيْهِ [۵] مَا دَاوَمَ
عَلَيْهِ صَاحِبُهُ [۶] .

۴۰ — ترجمہ

عائشہ رضی اللہ عنہا روایت اولونورکہ : یانندہ برقادین وار ایکن نبی مکرم صلی اللہ
علیہ وسلم آنک نزدینہ کیردی . « بوقادین کیمدر ؟ » دیہ صوددی . عائشہ رضی اللہ عنہا :
« فلائجہدر . » دیدی . وقیلدینی نماز (ل) ی آکلاتمغہ باشلادی . رسول اللہ صلی اللہ علیہ
وسلم ایسہ : « (بوسوزی) براق . دایما یابہیلہ جککمز شیلرہ مداومت ایدیکز . یوقسہ
واللہ سز اوصاعمدقجہ اللہ اوصانماز » بویوردی . (عائشہ رضی اللہ عنہا دیرکہ) رسول اللہ
رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اک زیاده سودیکی دین (یعنی طاعت) ، صاحبی طرفندن
دوام اوزرہ یاییلانلر ایدی .

[۱] دیگر نسخه یالکز (قال) . [۲] دیگر روایتده مجهول صیغہ سبیلہ (بذاکر) .
[۳] دیگر روایتده (علیکم ما) . [۴] منصوبدر . دیگر روایتده ایسہ مرفوعدر . [۵] دیگر
روایتده (الی اللہ) . [۶] برنسخہده (ماداوم علیہ صاحبہ) کلهلری ساقطدر .

۴۱ - حدیث شریف

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُخْرَجُ [۱] مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَفِي قَلْبِهِ وَزَنُ شَعِيرَةٍ مِنْ خَيْرِ [۲] وَيَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَفِي قَلْبِهِ وَزَنُ بُرَّةٍ مِنْ خَيْرِ. وَيَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَفِي قَلْبِهِ وَزَنُ ذَرَّةٍ مِنْ خَيْرٍ.

۴۱ - ترجمه

انس رضی الله عنہ نبی محترم صلی الله علیہ وسلم شویله بویوردینی روایت اولونیور : (لا اله الا الله) دیوبده قلبنده بر آریه آغیر لغنجه خیر (یعنی ایمان) بولونان کیمسه جهنمدن چیقہ جقدر . (لا اله الا الله) دیوبده قلبنده بر بوغدای آغیر لغنجه خیر (یعنی ایمان) بولونان کیمسه جهنمدن چیقہ جقدر . (لا اله الا الله) دیوبده قلبنده بر ذره آغیر لغنجه خیر (یعنی ایمان) بولونان کیمسه جهنمدن چیقہ جقدر .

۴۲ - حدیث شریف

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْيَهُودِ قَالَ لَهُ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ آيَةُ فِي كِتَابِكُمْ تَقْرُونَهَا لَوْ عَلَيْنَا مَعْشَرَ الْيَهُودِ نَزَلَتْ لَا تَخْدُنَا ذَلِكَ الْيَوْمَ عِدًّا. قَالَ أَيْ آيَةٍ هِيَ . [۳] قَالَ الْيَوْمَ أَكَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا. فَقَالَ [۴] عُمَرُ قَدْ عَرَفْنَا ذَلِكَ الْيَوْمَ وَالْمَكَانَ الَّذِي

[۱] ثلاثیندر ومعلومدر . دیگر روایتده مجهول اولهرق افعالنندر . دیگر ایکسیده بویله در . [۲] بوحديثك تمه سنده بخارینك دیگر روایتده کوره (من ایمان) . دیگر ایکسیده بویله در . [۳] الله کی بخاری نسخه لرنده (هی) یوقدر . [۴] دیگر روایتده یالکز (قال) .

نَزَلَتْ [۱] فِيهِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [۲] وَهُوَ قَائِمٌ بِعَرَفَةَ يَوْمَ جُمُعَةٍ [۳]

۴۲ — ترجمہ

عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ روایت اولونیورکے یہودین برکیمسہ اوکا : « یا امیر المؤمنین ! سزک کتابکرزدہ او قومقدہ اولدیفکیز بر آیت واردرکے بز یہودیلمہ نازل اولمش اولیدی یوم نزولنی بایرام ایدردک « دیمش . (عمر رضی اللہ عنہ) : « ہانکی آیتدر او ! » دیہ صورمش . (یہودی) : « الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی ورضیت لکم الاسلام دینا [*] » جوانی ویرمش . ہونک اوزرینہ عمر (رضی اللہ عنہ) دیمش کہ : « بز بوآیت کریمہنک نازل اولدینی کونی دہ ، یری دہ (حقیلہ) بیلیورز . (بوآیت کریمہ) نبی مکرم صلی اللہ علیہ وسلمہ برجمہ کونی عرفہدہ (وقفہدہ) قائم ایکن نازل اولمشدر . »

۴۳ — عربی شریف

عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ جَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ نَجْدٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [۴] نَائِرَ الرَّأْسِ سَمِعُ [۵] دَوَى صَوْتِهِ وَلَا يَفْقَهُ [۶] مَا يَقُولُ حَتَّى دَنَا فَأَذَاهُ وَيَسْأَلُ عَنِ الْإِسْلَامِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَمْسُ صَلَوَاتٍ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ . فَقَالَ [۷] هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهَا قَالَ لَا إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ قَالَ [۸] رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَصِيَامُ [۹] رَمَضَانَ . قَالَ هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهُ .

- [۱] دیگر نسخہ لردہ (انزلت) . [۲] دیگر روایتہ (علی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم) .
- [۳] دیگر روایتہ (یوم الجمعہ) .
- [۴] دیگر روایتہ (رجل الی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم من اہل نجد) .
- [۵] دیگر روایتہ بناء مجهول اوزرہ (یسمع) . [۶] بنہ اوروایتہ بنہ بناء مجهول اوزرہ (ولا یفقه) .
- [۷] دیگر روایتہ بالکیز (قال) . [۸] دیگر روایتہ (فقال) .
- [۹] دیگر روایتہ (وصوم) .
- [*] آیت کریمہنک مال عالسی : ای مؤمنلر ! سزہ دینکزی ایشتنہ بوکون اکمال ایتدم . اوزرکرزدہ کی نعمتی اتمام و (ہوتون ادیان آرہ سندن) اسلامی سزہ دین (مقبول) اولہرق آیردم .

قَالَ لَا إِلَّا أَنْ تَطَّوَعَ . قَالَ وَذَكَرَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الزَّكَاةَ قَالَ [۱] هَلْ عَلَى غَيْرِهَا . قَالَ لَا إِلَّا أَنْ تَطَّوَعَ . قَالَ فَأَذْبَرَ الرَّجُلُ وَهُوَ يَقُولُ وَاللَّهِ لَا أَزِيدُ عَلَى هَذَا وَلَا أَنْقُصُ . قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفَلَحَ إِنْ صَدَقَ .

۴۳ — ترجمہ

طلحہ بن عبد اللہ رضی اللہ عنہک شویلہ دیدیکی روایت اولونیور :
نجد اہالیسندن صاحبی باشی طارمہ طاغین (فقیر) برکیمہ (حضور) رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلمہ کلدی . اوزاقدن سسنی قارمہ قاریشیق طویسور و فقط نہ سویلدیکنی آکلامیوردق . نہایت یاقلاشدی . مکر اسلامک نہ اولدیغنی صوریورمش . (ہوسوالنہ قارشو) رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم : « برکون ، برکیجہ ایچندہ بش نماز بویوردی . (آدبجغز) : « اوزرمده بونمازلردن باشقسہ سیدہ اولہجقمی ؟ » دیہ صوردی . « خیر ، مکرکہ تطوع ایدہسک (یعنی کندیلککدن قیلہسک) » جوابی ویردی آندن صکرہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم : « بردہ رمضان اوروجی » بویوردی . (آدبجغزینہ) : « اوزرمده بوندن باشقسہ سیدہ اولہجقمی ؟ » دیہ صوردی . اودہ : « خیر ، مکرکہ تطوع ایدہسک . » جوابی ویردی . — طلحہ رضی اللہ عنہ دیرکہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم زکاتی دہ اوکا سویلدی . (آدبجغزینہ) : « اوزرمده بوندن باشقسہ سیدہ اولہجقمی ؟ » دیہ صوردی . ینہ (رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم) : « خیر ، مکرکہ تطوع ایدہسک . » جوابی ویردی . بونک اوزرینہ (نجدلی فقیر) : واللہ بوندن نہ آرتیق . نہ اکیسک برشی پاہجق دکم « دیہرک و آرقسنی دونہرک کیتدی . (بونی طونجہ) رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم : « اگر طوغری سویلیورسہ فلاح بولدی » بویوردی .

۴۴ — حدیث شریف

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ اتَّبَعَ [۲]

[۱] دیگر روایتندہ (فقال) .

[۲] دیگر روایتندہ (من تبع) .

جَزَاءَ مُسْلِمٍ اِيْمَانًا وَ اِخْتِسَابًا وَ كَانَ مَعَهُ [۱] حَتَّى يُصَلِّيَ [۲] عَلَيْهَا وَ يَفْرَغَ [۳] مِنْ دَقِيقِهَا فَإِنَّهُ يَرْجِعُ مِنَ الْآخِرِ بِقِيْرَاطَيْنِ كُلُّ قِيْرَاطٍ مِثْلُ أُحْدٍ . وَ مَنْ صَلَّى عَلَيْهَا ثُمَّ رَجَعَ قَبْلَ أَنْ تُدْفَنَ فَإِنَّهُ يَرْجِعُ بِقِيْرَاطٍ .

۴۴ — ترجمه

ابو هريره رضى الله عنه عن رسول الله صلى الله عليه وسلمك شويله . بووردینی روایت اولونیور :

هرکیم ایمانی سببيله و (فضل الهی بی) اومارق بر مسلمان جنازه سی آرقه سندن کیدوبده اوزرینه نماز قیلوب دفنندن فراغت ایدیلنجیه قدر برابر بولونورسه ایکی قیراط اجر ایله دوزک قیراطلرک هربری احد (طاعی) قدردر . هرکیم اوجنازه اوزرینه نماز قیلارده دفن اولونمازدن اول دوزرسه (یالکنز) بر قیراط (اجر) ایله دونمش اولور .

۴۵ — مرث شریف

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ سَبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ .

۴۵ — ترجمه

عبدالله بن مسعود رضى الله عنه عن نبی محترم صلى الله عليه وسلمك : « مسلمانى سوومك فسق ، آنكله قتال ايمك كفردر » بووردینی روایت اولونیور .

۴۶ — مرث شریف

عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ يُخْبِرُ

[۱] دیگر روایتده (معها) .

[۲] لام مکسوردر . دیگر روایتده بناء مجهول اوزره وفتح لام ایله در . [۳] بوده بناء مجهول ایله روایت ایدلشددر .

بَلَيْلَةَ الْقَدْرِ فَلَأَحَى رَجُلَانِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَقَالَ إِنِّي خَرَجْتُ لِأُخْبِرَكُمْ بَلَيْلَةَ الْقَدْرِ
وَأَنَّهُ تَلَأَحَى فُلَانٌ وَفُلَانٌ فَرُفِعَتْ وَعَسَى أَنْ يَكُونَ خَيْرًا لَّكُمْ . ائْتَمِسُوهَا [۱]
فِي السَّبْعِ وَاللَّيْلِ [۲] وَالْخَمْسِ .

۴۶ — ترجمه

عباده بن الصامت رضی الله عنہم روایت اولونیورک رسول الله صلی الله علیہ وسلم قدر
کیجہ سنی خبر ویرمک اوزره (خانہ سعادتندن) چیقدی . دیرکن مسلمانلردن ایکی کیشی
غوغا ایتدیلر . بویوردیلرکہ : « بن سزه قدر کیجہ سنی خبر ویرمک اوزره چیقمشدم .
فلان ایله فلان غوغا ایتدیلرده (اوکا دائر اولان بیسلکی) رفع اولوندی . احتمال کده
حقکزده بودها خیرلیدر . آرتیق سز قدر کیجہ سنی (یکرمیدن سوکره کی) یدنجی ویا
طقوزنجی ویا بشنجی کیجہ لرده آرایکنز . »

۴۷ — مہریت سُرِیف

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [۳] يَوْمًا
بَارِزًا [۴] لِلنَّاسِ فَأَتَاهُ رَجُلٌ [۵] فَقَالَ مَا الْإِيمَانُ . قَالَ الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ
وَمَلَائِكَتِهِ وَبِلِقَائِهِ وَرُسُلِهِ [۶] وَتُؤْمِنَ بِالْبَعْثِ . قَالَ مَا الْإِسْلَامُ . قَالَ الْإِسْلَامُ
أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا تُشْرِكَ بِهِ [۷] وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِيَ [۸] الزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ وَتَصُومَ
رَمَضَانَ . قَالَ مَا الْإِحْسَانُ . قَالَ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَاهْتِ بِرَأْيِكَ .

[۱] دیگر روایتده (فالتمسوها) . [۲] دیگر روایتده (فالتسع والسبع) .

[۳] دیگر روایتده (كان النبي صلى الله عليه وسلم) . [۴] الده کی بخاری نسخه لرنده (بارزا یوما) .

[۵] دیگر روایتده (فأناه جبریل) . [۶] دیگر روایتده (وهرسله) .

[۷] دیگر روایتده (به شيثا) . [۸] الده کی بخاری نسخه لرنده (وتؤدى) .

قَالَ مَتَى السَّاعَةُ . قَالَ مَا الْمَسْئُولُ عَنْهَا . [۱] بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ وَسَأَخْبِرُكَ عَنْ أَشْرَاطِهَا : إِذَا وَلَدَتِ الْأَمَةُ رَبَّهَا وَإِذَا تَطَاوَلَ رُغَاءُ الْإِبِلِ الْبَهْمُ [۲] فِي الْبُئْيَانِ فِي خَمْسٍ لَا يَعْلَمُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ . ثُمَّ تَلَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ الْآيَةِ [۳] ثُمَّ أَدْبَرَ فَقَالَ رُدُّوهُ فَلَمْ يَرَوْا سَيِّئًا . فَقَالَ هَذَا [۴] جِبْرِيلُ جَاءَ يُعَلِّمُ السَّاسَ دِيْنَهُمْ .

۴۷ — ترجمہ

ابوہریرہ رضی اللہ عنہک شویہ دیدیکی روایت اولونیور :
 بَرَكُون رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلَقَهُ كَوْزُوكَشْدَى . (يَانَنه) بَرَى كَلُوب :
 « اِيْمَان نَهْدَر ؟ » دِيَه صُورْدَى . « اِيْمَانُ اللّٰهِي وَمَلَكُرِيْنَه ، اللّٰهِي مَلَاقَى اَوْمَلْغَه (يَعْنِي رُؤْيَا اللّٰهِي)
 وَيَغْيَمْبَرْلِيْنَه اِيْنَاغَق ، كَذَلِكَ (اَوْدَكْدَن صُوكْرَه) دَرِيْمَكْ اِيْنَاغَقْدَر . « جَوَانِي وَبَرْدَى .
 « يَا اِسْلَام نَهْدَر ؟ » دِيْدَى . « اِسْلَام ؟ اللّٰهِي عِبَادَت اِيْدُوب (هِيْج بَرَشِي) اَوْكَا شَرِيْكَ اِتْخَاذِ
 اِيْتَمَعَك ؛ نَمَازِي اَقَامَه وَفَرَض اِيْدَلْش اَوْلَان زَكَاتِي اِدَا اِيْتَمَك ، رَمْضَان دِه اَوْرُوج طُوْتَمَقْدَر .
 بُوِيُورْدَى . (آئَنْدَن صُوكْرَه) : « اِحْسَان نَهْدَر ؟ » دِيَه صُورْدَى . « اللّٰهِي كُورِيُورْمَشْكَ كِي
 عِبَادَت اِيْتَمَكْدَر . اَكْرَسَن اللّٰهِي كُورْمِيُورْسَه كْ شَهْسَز اَوْسَنِي كُورُور . « بُوِيُورْدَى .
 « قِيَامَت نَهْزَمَان ؟ » دِيْدَى . (بُونَك اَوْزَرِيْنَه) بُوِيُورْدَى كِه : « بُوْمَسْثَلَهْدَه صُورُولَان
 صُورَانْدَن دِهَا عَالَم دَكْلَدَر . شُوقْدَر وَارَكِه (قِيَامَتْدَن اَوْل ظُهْرُور اِيْدَه جَك) عِلَامَتْلَرْنَدَن
 خَبَر وِيْرَه بِيْلَرِيْم . نَهْزَمَان (صَاكْلِيْش) جَارِيَه اَفَنْدِيْسَنِي طُوغُورُور ، دِيْلَسَز دُوِه چُوْبَانْلَرِي
 (يُوْكْسَك) بِنَا قُورْمَقْدَه بَرَبْرِيْلَه يَارِيْشَه چِيْقَارْلَرْسَه (اَوْزَمَان قِيَامَت قُوبَار) كِه (بُونَك
 وَقْتِي) اللّٰهْدَن بَاشَقَه كِيْمَسَه نَك بِيْلَمَدِيْكَ بَش شِيْدَن بَرِيْدَر . آئَنْدَن صُوكْرَه نَبِي مُحْتَرَم
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (اِنْ اللّٰه عِنْدَه عِلْمُ السَّاعَةِ وَيَنْزِلُ الْغَيْثُ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْاَرْحَامِ وَمَا تَدْرِيْ نَفْسُ

[۱] ديكر روايتده (عنها) بوقدر . [۲] هم صرّوع هم مجرور اوله رق صرّويدر .

[۳] بروايتده (وينزل الآيه) . ديكر روايتده (علم الساعة ثم) . [۴] ديكر روايتده

(ان هذا) .

ماذا تكسب غدا وما تدرى نفس باى ارض تموت [*] آیت کریمه سنی تلاوت بوپوردی .
 دیرکن (کلن آدم) آرقه سنی دوندی (کیندی .) رسول الله صلى الله عليه وسلم «اونی چویرک»
 دیه امر ایندیسهده ایزینی بوله مدیلر . بونک اوزرینه بوپوردی که : «ایشته بو جبریل
 (علیه السلام) در . خلقه دینلرینی اوکرتک ایچون کلدی .»

۴۸ — صریح شریف

عَنْ الثُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [۱] يَقُولُ الْحَلَالُ بَيْنَ وَالحَرَامُ بَيْنَ وَبَيْنَهُمَا مُشْتَبَاهَاتُ [۲] لَا يَعْلَمُهَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ . فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ [۳] فَقَدْ اسْتَبْرَأَ [۴] لِعَرِضِهِ وَدِينِهِ [۵] وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ [۶] كَرَاعٍ يَزْعِي حَوْلَ الْحِمَى يُوشِكُ أَنْ يُوَاقِعَهُ . أَلَا [۷] وَإِنَّ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمًى . أَلَا وَإِنَّ [۸] حِمَى اللَّهِ فِي أَرْضِهِ [۹] حَلَالٌ لَهُ أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ [۱۰] وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ . أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ .

۴۸ — ترجمه

نعمان بن بشیر رضی الله عنهما ک شویله دیدیکی روایت اولونیور :

(قولاً غمله) ایشیتیم ، رسول الله صلى الله عليه وسلم بوپوردی که : حلال بلیدر .

[۱] برروایتده (سمعت النبی صلى الله عليه وسلم) . [۲] دیگر روایتده اسم فاعل صیغه سیله (مشتبهات) .

[۳] برروایتده (المشتبهات) ، دیگرنده (المشبهات) . [۴] برروایتده یالکز (استبرأ)

[۵] دیگر روایتده (لدينه وعرضه) . [۶] برروایتده (فی المشتبهات) ، دیگرنده (فی المشبهات)

[۷] دیگر روایتده (الا) ساقط . [۸] دیگر روایتده واووز (الا ان)

[۹] برروایتده (فی ارضه) یوقدر . [۱۰] برروایتده (کله) ساقطدر .

[*] آیت کریمه نلک مال عالیسی : قیامتک وقتی حقنده کی علم شبهه سز الله مخصوصدر .
 (یاغوری ایستدیک بره ایستدیک وقتده) او یاغدیرر . قادین رحلرنده کی مخلوقلر (ارککمی دیشیمی)
 او بیلیر . هیچ برکیمسه یارین خبر ویا شر نه قازانه جفنی بیله مز . هیچ برکیمسه هانکی طوبراقده
 اوله جکنی بیله مز . اه ، والله اعلم .

حرام دہ بالیدر . آنجی ایکسٹنک آرہ سندہ (حلالی حرامی) چوق کیمسہ لک بیلمدیکی شہہلی شیرلده واردر . شہہلردن صاقینان کیمسہ عرضی (یعنی حیثیتی) دہ ، دینفیدہ قورتارمش اولور . شہہلی شیرلہ طالان کیمسہ ایسہ (بکک) قورو اطرندہ (طاوارلری) اوتلاتان چوبان کی چوق سورمز ایجری یہ طالہ بیلیر . کوزکزی آجک . ہر ملک کندینہ مخصوص بر قوروسی واردر . اللہک دہ بر یوزندہ کی قوروسی حرام ایتدیکی شیرلدر . خبرکز اولسون : جسڈک ایچندہ برلقمہ جق ات پارچہ سی واردرکہ ایبلشیرسہ بوتون جسڈ ایبلشیر ، بوزولورسہ بوتون جسڈ بوزولور . ایشته او ات پارچہ سی قلیدر .

۴۹ — مریت شریف

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ إِنَّ وَقَدْ عَبْدَ الْقَيْسِ لَمَّا اتَّوَلَّيَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ الْقَوْمُ أَوْ مَنْ أَلَوْقَدْ . قَالُوا رِبْعَةٌ . قَالَ مَرْحَبًا بِالْقَوْمِ أَوْ بِالْوَقْدِ غَيْرَ [۱] خَزَايَا وَلَا نَدَامَى . فَقَالُوا [۲] يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا لَا نَسْتَطِيعُ أَنْ نَأْتِيَكَ إِلَّا فِي الشَّهْرِ الْحَرَامِ [۳] وَيَتَنَسَّاءُ وَيَتَنَسَّاءُ هَذَا الْحَيُّ مِنْ كُفَّارٍ مُضَرٍّ . فَمَرْنَا بِأَمْرِ فَضْلِ نُخْبَرِ [۴] بِهِ مَنْ وَرَاءَنَا وَنَدْخُلُ [۵] بِهِ الْجَنَّةَ . وَسَأَلُوهُ عَنِ الْأَشْرِبَةِ . فَأَمَرَهُمْ بِأَزْبَعٍ وَنَهَاهُمْ عَنْ أَزْبَعٍ أَمَرَهُمْ بِالْإِيمَانِ بِاللَّهِ وَخَدَهُ . قَالَ أَنْذَرُونَ مَا لَا إِيْمَانُ بِاللَّهِ وَخَدَهُ . قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ . قَالَ شَهَادَةٌ [۶] أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ لِأَشْرِبِكَ لَهُ [۷] وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَإِقَامُ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ وَصِيَامُ رَمَضَانَ

[۱] (غیر) منصوبدر . مجرور اولہرق دہ مریدر . [۲] دیگر نسخہدہ بالکز (قالوا) .

[۳] دیگر نسخہدہ (فی شہر الحرام) . [۴] (نخبر) مجزومدر بعض نسخہلردہ مرفوعدر .

[۵] (ندخل) دہ مجزوم و اونسخہلردہ مرفوعدر . [۶] (شهادة) مرفوعدر . مجرور

اولہرق دہ ضبط اولنشد . آتیا کلہجک (اقام ، ایتاء ، صام) کلہلری دہ بویلدر .

[۷] اللہ کی بخاری نسخہلرنده (وحدہ لاشربیک لہ) زیادہ سی یوقدر .

وَأَنْ تَغُطُّوا مِنْ أَلْتَمَمِ الْخَمْسِ . وَنَهَاهُمْ عَنْ أَرْبَعِ الْحَتَمِ [۱] وَالذَّبَّاءِ وَالنَّقِيرِ وَالْمُرَقَّتِ
وَرُبَّمَا قَالَ الْمَقْصِيرُ . وَقَالَ أَحْفَظُوا هُنَّ وَأَخْبِرُوا بَيْنَ مَنْ وَرَاءَكُمْ .

۴۹ — ترجمه

ابن عباس رضی الله عنهما نك شویله دیدیکی روایت اولنیور :
عبدالقیس ایلیجاری (بحرین طرفلاردن) نبی محترم صلی الله علیه وسلمك حضورینه
كلكلری زمان : « سز کیملاردنسكنز ؟ » یاخود « نرهك ایلیجاریسكنز ؟ » [*] دیه
صوردی . « بزریعه (قبائلندز) ، دیدیلر . « خوش كلكدیكنز . (الله سزی) (اوتاندیرمسون ،
بشپان ایتمسون . « بویوردی . بونك اوزرینه : « یارسول الله ! بز سكا یالكنز شهر
حرامده كله بیلیرز . (بیلیرسك كه) آره مزده مضر (قبائلنه منسوب) كفاردن شو (عرب)
جماعتی واردر . او حالده بزه كسدیرمه برشی امر ایت . کریده قالانلره خبر ویرهلمده
اونكله جنته کیرلم . « دیدیلر . ایچكیاری ده صوردیلر . (رسول الله صلی الله علیه وسلم)
اونلره درت شی امر ایتدی . درت شیدن ده نهی ایتدی . اونلره یالكنز الله ایمان ایله
امر ایتدكن صوكره : « بیلیرمیسكنز یالكنز الله ایمان ایتك نه دیمكدر ؟ » دیه صوردی
« الله ورسولی اعلمدر » دیدیلر . « اللهدن باشقه اله اولمدیغنه و محمدك رسول الله اولدیغنه
شهادت ، نمازی اقامه ، زكاتی ادا ایتك ، رمضان اوروجنی طوتمق ، غنیمتك خسنی
ویرمكدر . « بویوردی . كذاك اونلری درت شیدن یعنی صیرلی یشیل دستی ایله قابلق
واویولش خرما آغاجندن یایلمش ویا زفت صیوانمش قاب ایچنده (خرما ویا اوزوم)
شراب (ی) قورمقدن نهی ایتدی و : « بونلری بلله يك ده کریده قالانلر كزه خبر ویریکز .
دیه امر ایتدی . — (ابن عباس رضی الله عنهما) نك اوپولش و زفت صیوانمش قاب
یرینه قره ساقیز صیوانمش قاب دیدیکی ده مرویدر .

۵۰ — صریح شریف

عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَدِيثُ إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ [۲] وَقَدْ تَقَدَّمَ فِي أَوَّلِ

[۱] نسخه لرك برطانیقه (عن الحتم) [۲] بخاریك بو طریقدن برروایتی ده (الاعمال بالنیة) در .
[*] (قوم) ویا ایلیجلیر هیتی معناسنه كلن (وفد) لفظنده کی شك حدیثك راویلرندن اولان
شعبه یه ویاخود ابو جرهمه عائد در .

اَلْكِتَابِ وَزَادَهُنَا بَعْدَ قَوْلِهِ وَانَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَىٰ فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ
اِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَهِجْرَتُهُ اِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَسَرَدَ بَاقِيَ الْحَدِيثِ .

۵۰ — ترجمہ

عمر رضی اللہ عنہم (انما الاعمال بالنيات) [*] حدیث شریفی روایت اولونیورک
کتابک اولندہ ذکر اولندی . آنجق بورادہ (وانما لكل امرئ ما نوى) دن صوکرہ
(فمن كانت هجرته الى الله ورسوله فهجرته الى الله ورسوله) زیادہ سندن صوکرہ حدیثک
بقیہ سی سرد ایدلشدرکہ معنای شریفی : « آرتق ہرکیمک ہجرتی اللہک ، ورسولنک
رضاسنہ مبنی ایسہ ہجرتی اللہ ورسول اللہ ایچوندز . نائل اولہ جنی بردنیا ویا نکاح
ایدہ جکی برقادیندن طولانی دہ ہجرت ایتمش الخ » اولمش اولور .

۵۱ — مرثت شریف

عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا اتَّفَقَ الرَّجُلُ
عَلَىٰ أَهْلِهِ نَفَقَةً [۱] يَحْتَسِبُهَا فَهُوَ [۲] لَهُ صَدَقَةٌ .

۵۱ — ترجمہ

ابومسعود رضی اللہ عنہم نبی مکرم صلی اللہ علیہ وسلمک شویلہ یوبوردینی روایت
اولونیور :
برکیمسہ عیالنی حسبہ لله (یعنی اجرینی او مارق) اتفاق ایتمہ یونفقہ سنک کندیسنہ
صدقہ کی ثوابی واردر .

[*] بخارینک بورادہ کی روایتندہ (الاعمال بالنية) در . برنجی حدیث شریفہ مراجعت .
[۱] الدہ کی بخاری نسخہ لرندہ (نفقة) کلہ سی یوقدر . [۲] دیگر روایتلردہ (فی) درکہ
مراجعی نسخ موجودہ دن ساقط کی کورونن (نفقة) کلہ سیدر .

۵۲ — مرث شریف

عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْبَجَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى إِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِتَاءِ الزَّكَاةِ وَالنُّصْحِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ .

۵۲ — ترجمہ

جریر بن عبد اللہ البجلی رضی اللہ عنہک شویہ دیدیکی روایت اولونیور : رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نمازی اقامہ ایتک، زکات ویرمک، ہر مسلمانہ خیر خواہ اولق اوزرہ بیعت ایتدم .

۵۳ — مرث شریف

وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ إِنِّي أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ [۱] أَبَايَعُكَ عَلَى الْإِسْلَامِ فَشَرَطَ عَلَيَّ وَالنُّصْحَ [۲] لِكُلِّ مُسْلِمٍ . فَبَايَعْتُهُ عَلَى هَذَا . [۱] دیگر روایتده (فقلت له) . [۲] نصب و جری جائزدر .

۵۳ — ترجمہ

ینہ جریر بن عبد اللہ البجلی رضی اللہ عنہک شویہ دیدیکی روایت اولونیور : رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کلوب : « (یا رسول اللہ !) سکا مسلمان اولق اوزرہ بیعت ایدہ جکم . » دیدم . شرط ایتدیکی شیلر میانده ہر مسلمانہ خیر خواہ اولقنہ شرط ایتدی ، بن دہ بو شرط اوزرہ بیعت ایتدم .

احمد نعیم

